

Stalinismens fascination

Målgruppe: 9.-10. klasse, Ungdomsuddannelser, Voksenuddannelser

Stalinismens fascination

Beskrivelse

Først beskriver et dokumentarprogram Josef Stalin og hans terror mod den sovjetiske befolkning, der i 30 år blev kontrolleret gennem propaganda og frygt, mens næsten 25 millioner blev udryddet ved skydning, sult og slavearbejde. Dernæst vises et program fra Rusland, hvor man arbejder på at dokumentere kommunismens forbrydelser. I studiet diskuterer professorerne Poul Villaume og Bent Jensen kommunismen og hvorfor den virkede tiltrækkende for nogle danskere. Til sidst vises en film, hvor billedsiden viser diktatorerne Hitler, Mussolini, Stalin, Franco og Mao, mens en fiktiv satirisk lydside fortæller om deres lyster, vaner og småskavanker.

Pædagogisk note

Under Josef Stalins regime fra 1928 til 1953 begik det sovjetiske styre omfattende forbrydelser mod den sovjetiske befolkning: undertrykkelse, udrensninger, tvangskollektiveringer, deportationer og påtvungen hungersnød. Millioner af mennesker blev ofre for terroren, og som ramte næsten alle grupper i befolkningen.

Programmet kan bruges til at belyse dette. Særligt de første ca. 55 min. er relevante.

Programmet "Mørket sænker sig" kan anvendes til at undersøge Josef Stalins forbrydelser: Hvordan påførte han den sovjetiske befolkning overgreb og terror? Programmet inkluderer interviews med øjenvidner og russiske historikere, som har haft adgang til russiske arkiver. Dette program er derfor velegnet til at danne et overblik over Stalins mange ofre og forbrydelser.

"I Stalins skygge" belyses den fortielse, som har præget Ruslands forhold til Stalins og kommunismens forbrydelser. Programmets styrke er interviewene med ofre og efterladte, som tegner et billede af et ungt russisk demokrati, der fortsat er præget af sovjetiske tankesæt og strukturer. Programmet viser, hvordan mindekulturen og den kollektive erindring omkring år 2000 på mange måder afspejler den manglende demokratiske udvikling i Rusland Og hvordan et opgør med Sovjetfortiden ikke passer ind i magthavernes fortælling.

"Diskussion mellem professorerne Poul Villaume og Bent Jensen".

Debatten afspejler den ideologiske splittelse, som prægede de vestlige samfund og historieskrivningen under den kolde krig. Diskussion er tung, og "opgøret med kommunisterne" er perifert for nutidens elever. Der er dog dele af debatten, som er interessante, nemlig om kommunisme kan sammenlignes med nazismen, og hvorvidt man kan kalde stalinisme for en forbrydelse mod menneskeheden?

"Human remains" Er sidste program i temaaften og er ikke relevante for arbejde med Stalins folkedrab. Der er i udarbejde kapitelsættet med spørgsmål til de to første programmer.

Kapiteloversigt og kapitelindhold

Kapitelsæt: A

01:	intro til temaaften	00:00:00
02:	Mørket sænker sig	00:04:07
03:	Stalins krig mod egen befolkning	00:04:25
	Hvordan fremstilles Stalin i programmet? Hvilke tiltag sætter Stalin i gang ved hans magtovertagelse? Hvilke konsekvenser får det?	
04:	Landbruget kollektiviseres 1928	00:11:07
	Hvad kendetegner det sovjetiske landbrug? Hvad er tvangskollektiviseringen, og hvilke konsekvenser får kollektiviseringen?	

05:	5-årsplanerne	00:17:37
	Hvordan får Stalin kontrol over industriarbejderne? Hvilken rolle spiller arbejdslejren og tvangsarbejde i Stalins planer og for fremskridtene i USSR? Hvilke konsekvenser for disse planer for arbejderne?	
06:	Udrensninger i partiet	00:26:21
	Hvad sker på partikongressen i 1934? Hvorfor starter Stalin udrensningen i partiet, og hvad bliver konsekvenserne?	
07:	Militæret	00:36:17
	Hvordan sikrer Stalin sig magt over militæret? Hvad bliver konsekvenserne for officererne i den røde hær?	
08:	"I Stalins skygge"	00:39:09
	introduktion	
09:	Fortielser	00:39:39
	Hvordan mindes Stalins forbrydelser i Rusland? Hvilken betydning har de manglende mindesteder og fortielsen for ofre og deres efterladte?	
10:	Ofre for Stalin og kommunismen	00:44:30
	Hvordan beskriver Pjotr Demani livet i Kolymalejren? Hvordan beskriver Vjatjeslav Bhakmin livet i en lejren i 1980'erne?	
11:	Kollektiv erindring i Rusland	00:49:15
	Hvordan mindes Stalin og kommunismen i Rusland? Hvorfor har der ifølge programmet ikke været et opgør med kommunismens forbrydelser i Rusland? Hvilket billede tegnes af det russiske demokrati omkring år 2000? Hvordan forholder "almindelige" russere sig til Stalin?	
12:	Diskussion Bent Jensen og Poul Villaume	01:01:15
13:	Human remains	01:20:23